

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY

B.A. Honours PART-I Examinations, 2017

SANSKRIT-HONOURS

PAPER-SANA-I

Time Allotted: 4 Hours

Full Marks: 100

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

Unit-I

[Marks – 20]

1. Write short note on any **one** from the following:
पद्यम्, वृत्तम्, गणः। 4×1 = 4
2. Define and illustrate any **two** from the following:
वसन्ततिलकम्, शार्दूलविक्रीडितम्, हरिणी, इन्द्रवज्रा। 4×2 = 8
3. Scan and name the metres in any **two** from the following:
(a) हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः।
(b) भवन्ति नम्रास्तरवः फलागमैः।
(c) क्व च निशितनिपाता वज्रसाराः शरास्ते।
(d) कनकवलयं स्रस्तं स्रस्तं मया प्रतिसार्यते। 4×2 = 8

Unit-II

[Marks – 40]

4. Join in Sandhis any **four** from the following: 1×4 = 4
तव+इयम्, गीः+पति, तत्+करः, पुम्+कोकिलः, महत्+औदार्यम्, पुनः+अपि, पो+अनः,
गंगा+उदकम्।
5. Disjoin the Sandhis in any **four** from the following: 1×4 = 4
पुनरागतः, प्रौढः, प्रेजते, हरी राजते, पितारक्ष, नयनम्, उद्धतः, नीलोत्पलम्।
6. Account for the case-endings in any **eight** from the following underlined words: 1×8 = 8
- (a) प्रासादात् पश्यति राजा।
(b) एतन्मम मतम्।
(c) पुष्पात् फलं जायते।
(d) वृक्षं पुष्पं चिनोति।
(e) धनस्यः हेतोर्गच्छति।
(f) मशकाय धूमः।
(g) स्वरेण पुत्रं जानीते।
(h) केशेषु चमरीं हन्ति।
(i) उपाध्यायात् अन्तर्धत्ते।
(j) तिलेषु तैलं विद्यते।
(k) रुदिते पुत्रे पिता जगाम।
(l) जपमनु प्रावर्षत्।
7. Distinguish between any **four** from the following words: 2×4 = 8
- (a) भोज्यम् and भोग्यम्।
(b) अर्थी and अर्थवान्।
(c) पुत्रीयति and पुत्रायते।

- (d) किङ्करा and किङ्करी ।
(e) महाराजः and महाराजा ।
(f) नीला and नीली ।
8. Name and expound the Samāsas in any *four* from the following: 2×4 = 8
निर्मक्षिकम्, प्रियंवदा, त्रिलोकी, अनुरूपम्, अग्नीषोमौ, केशाकेशि ।
9. Correct or justify any *four* from the following: 2×4 = 8
(a) जातं वंशे भुवनविदिते ।
(b) पूजितो यः सुरासुरैः ।
(c) न हि साधवो मरणं विभ्यन्ति ।
(d) नृसिंहाय नमस्कुर्मः ।
(e) मुखेन त्रिलोचनः ।
(f) समानयंस्तुल्यगुणं वधूवरम् ।

Unit-III

[Marks – 30]

10. Translate into Sanskrit and write in Devanāgarī script: 15
A dog was going along the riverside way with a piece of meat in his mouth. He then found his image in the water of the river and thought to himself, oh! There was another dog going with a piece of meat. Then out of greed he wanted to have that piece of meat and jumped into the water. He was then carried away by the current of the water.

OR

The character of a good man is like that of a tree. The tree stands in the rays of the sun. Still it gives shade to the travelers standing beneath it. The woodcutter may strike at its root, but it never withdraws its shade from his head. Its branches afford shelter to many birds. Such is the character of good men.

11. Translate into English:

15

कस्यचित् नृपस्य प्रियसेवकः आसीत् कश्चित् वानरः। एकदा नृपः निद्रां गतः। वानरश्च व्यजनेन तमवीजयत्। तदा एका मक्षिका नृपस्य नासिकायाम् उपाविशत्। वानरः वारं वारं तां व्यजनेन निवारयति स्म। मक्षिकापि पुनः पुनः आगत्य तत्रैव अतिष्ठत्। एतेन वानरः क्रुद्धः सन् खड्गेन तां प्रहरति स्म। मक्षिका तु उड्डीय दूरमगच्छत्। नृपस्य नासिका छिन्ना जाता।

OR

कश्चित् श्रान्तः वृद्धः वृक्षतले उपाविशत्। तस्मिन् वृक्षे पचेलिमानि फलान्यवर्तन्त। वृद्धस्य तेषु स्पृहा जाता। परं स वृक्षमारुह्य तानि चेतुं नाशक्नोत्। दिष्ट्या तस्मिंस्तरो केचिद्धानराः फलानि खादन्तः स्थिताः। स कतिचिदुपलानादाय वानरान् लक्ष्मीकृत्य प्राक्षिपत्। वानराः कुपिताः कानिचित् फलान्यवचित्य वृद्धं प्रति प्राक्षिपन्। वृद्धः सहर्षं तान्यादाय अभीष्टदेशं गतः।

Unit-IV

[Marks – 10]

12. Write an essay in simple Sanskrit on any **one** from the following:

10×1 = 10

- सन्त्रासवादः।
- वसुधैव कुटुम्बकम्।
- तव प्रियः कविः।
- अस्माकं महाविद्यालयः।